C/2025/661

2025 2 10

TARYBOS REKOMENDACIJA

2025 m. sausio 21 d.

kuria pritariama Graikijos nacionaliniam vidutinės trukmės laikotarpio fiskaliniam struktūriniam planui

(C/2025/661)

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 121 straipsnį,

atsižvelgdama į Reglamentą (ES) 2024/1263, ypač į jo 17 straipsnį,

atsižvelgdama į Komisijos rekomendaciją,

kadangi:

BENDROSIOS PASTABOS

(1) 2024 m. balandžio 30 d. įsigaliojo reformuota ES ekonomikos valdymo sistema. Pagrindiniai reformuotos ES ekonomikos valdymo sistemos elementai yra Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1263 dėl veiksmingo ekonominės politikos koordinavimo ir daugiašalės biudžeto priežiūros ([1]) kartu su iš dalies pakeistu Reglamentu (EB) Nr. 1467/97 dėl perviršinio deficito procedūros įgyvendinimo ([2]) ir iš dalies pakeista Tarybos direktyva 2011/85/ES dėl valstybių narių biudžeto sistemų ([3]). Šia sistema siekiama skatinti patikimus ir tvarius viešuosius finansus, tvarų ir integracinį augimą bei atsparumą įgyvendinant reformas bei pasitelkiant investicijas ir užkirsti kelią perviršiniam valdžios sektoriaus deficitui. Be to, ja valstybės narės skatinamos prisiimti atsakomybę ir skiriamas didesnis dėmesys vidutinės trukmės laikotarpiui ir veiksmingesniam bei nuoseklesniam taisyklių laikymosi užtikrinimui;

(2) naujosios ekonomikos valdymo sistemos pagrindas yra nacionaliniai vidutinės trukmės laikotarpio fiskaliniai struktūriniai planai, kuriuos valstybės narės pateikia Tarybai ir Komisijai. Šiais planais siekiama dviejų tikslų: i) užtikrinti, kad, *inter alia*, iki koregavimo laikotarpio pabaigos valdžios sektoriaus skola imtų patikimai mažėti arba liktų apdairaus lygio, ir kad valdžios sektoriaus deficitas vidutinės trukmės laikotarpiu būtų sumažintas ir išliktų mažesnis už 3 % BVP pamatinę vertę, ir ii) užtikrinti, kad būtų įgyvendintos reformos ir investicijos, kuriomis reaguojama į pagrindinius Europos semestro kontekste nustatytus iššūkius ir atsižvelgiama į bendrus ES prioritetus. Tuo tikslu kiekviename plane turi būti pateiktas vidutinės trukmės įsipareigojimas laikytis grynųjų išlaidų ([4]) plano, kuriuo veiksmingai nustatomas biudžeto apribojimas plano įgyvendinimo laikotarpiu, apimančiu ketverius ar penkerius metus (priklausomai nuo įprastos valstybės narės teisėkūros institucijos kadencijos trukmės). Be to, plane turi būti paaiškinta, kaip valstybė narė užtikrins, kad būtų įgyvendintos reformos ir investicijos, kuriomis reaguojama į pagrindinius Europos semestro kontekste, visų pirma konkrečioms šalims skirtose rekomendacijose (jei taikytina, įskaitant rekomendacijas, susijusias su makroekonominio disbalanso procedūra (MDP)), nustatytus iššūkius, ir kaip valstybė narė atsižvelgs į bendrus Sąjungos prioritetus. Fiskalinio koregavimo laikotarpis apima ketverių metų laikotarpį ir gali būti pratęstas ne ilgiau kaip trejais metais, jeigu valstybė narė įsipareigoja vykdyti atitinkamas reformas ir investicijas, atitinkančias Reglamente (ES) 2024/1263 nustatytus kriterijus;

([1]) 2024 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1263 dėl veiksmingo ekonominės politikos koordinavimo ir daugiašalės biudžeto priežiūros, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1466/97, (OL L, 2024/1263, 2024 4 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

([2]) 2024 m. balandžio 29 d. Tarybos reglamentas (ES) 2024/1264, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 1467/97 dėl perviršinio deficito procedūros įgyvendinimo paspartinimo ir paaiškinimo, (OL L, 2024/1264, 2024 4 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj).

([3]) 2024 m. balandžio 29 d. Tarybos direktyva (ES) 2024/1265, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2011/85/ES dėl reikalavimų valstybių narių biudžeto sistemoms (OL L, 2024/1265, 2024 4 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

([4]) Grynosios išlaidos, kaip apibrėžta Reglamento (ES) 2024/1263 2 straipsnyje, t. y. valdžios sektoriaus išlaidos, atėmus i) palūkanų išlaidas, ii) diskrecines pajamų priemones, iii) Sąjungos programų išlaidas, kurios visiškai atitinka pajamas iš Sąjungos fondų, iv) nacionalines išlaidas bendram Sąjungos finansuojamų programų finansavimui, v) bedarbio pašalpų išlaidų ciklinius elementus ir vi) vienkartines bei kitas laikinąsias priemones.

(3) pateikus planą, Komisija turi įvertinti, ar jis atitinka Reglamento (ES) 2024/1263 reikalavimus;

(4) remdamasi Komisijos rekomendacija, Taryba tuomet turi priimti rekomendaciją, kurioje nustatomas atitinkamos valstybės narės grynųjų išlaidų planas ir, kai taikytina, pritaria reformų ir investicijų įsipareigojimams, kuriais grindžiamas fiskalinio koregavimo laikotarpio pratęsimas;

PASTABOS DĖL GRAIKIJOS NACIONALINIO VIDUTINĖS TRUKMĖS LAIKOTARPIO FISKALINIO STRUKTŪRINIO PLANO

(5) 2024 m. spalio 7 d. Graikija Tarybai ir Komisijai pateikė savo nacionalinį vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinį struktūrinį planą. Planas pateiktas pratęsus Reglamento (ES) 2024/1263 36 straipsnyje nustatytą terminą, kaip susitarta su Komisija 2024 m. rugsėjo 24 d., atsižvelgiant į Graikijos nurodytas priežastis;

Procesas iki plano pateikimo

(6) siekdama suteikti struktūrą dialogui, po kurio pateikiami nacionaliniai vidutinės trukmės laikotarpio fiskaliniai struktūriniai planai, 2024 m. birželio 21 d. Komisija Graikijai pagal Reglamento (ES) 2024/1263 9 straipsnį išsiuntė orientacinę trajektoriją ([5]). 2024 m. spalio 8 d. Komisija orientacinę trajektoriją paskelbė ([6]). Orientacinė trajektorija yra grindžiama rizika ir ja užtikrinama, kad iki fiskalinio koregavimo laikotarpio pabaigos ir nesiimant tolesnių biudžeto priemonių po koregavimo laikotarpio, valdžios sektoriaus bendroji skola vidutinės trukmės laikotarpiu patikimai mažėtų arba liktų apdairaus lygio, o valdžios sektoriaus deficitas koregavimo laikotarpiu būtų sumažintas iki mažesnės nei 3 % BVP vertės ir vidutinės trukmės laikotarpiu išliktų mažesnis už tą pamatinę vertę. Vidutinės trukmės laikotarpis apibrėžiamas kaip dešimties metų laikotarpis po koregavimo laikotarpio pabaigos. Pagal Reglamento (ES) 2024/1263 7 ir 8 straipsnius orientacinė trajektorija taip pat dera su skolos tvarumo apsaugos priemone ir atsparumo deficitui apsaugos priemone.

Graikijos orientacinėje trajektorijoje nustatyta, kad, remiantis Komisijos prielaidomis, kuriomis grindžiamos 2024 m. birželio mėn. perduotos išankstinės gairės, ir darant prielaidą, kad bus taikomas ketverių metų koregavimo laikotarpis, grynosios išlaidos neturėtų didėti daugiau nei 1 lentelėje nurodytos vertės. Tai atitinka 3,1 % vidutinį grynųjų išlaidų augimą per koregavimo laikotarpį (2025–2028 m.);

1 lentelė. 2024 m. birželio 21 d. Komisijos Graikijai pateikta orientacinė trajektorija

	2025	2026	2027	2028	Vidurkis 2025–2028
Didžiausias grynųjų išlaidų augimas (metinis, %)	3,0	3,2	3,1	3,0	3,1

Šaltinis: Komisijos skaičiavimai.

(7) pagal Reglamento (ES) 2024/1263 12 straipsnį 2024 m. liepos–rugsėjo mėn. vyko Graikijos ir Komisijos techninis dialogas. Dialoge daugiausia dėmesio skirta Graikijos numatytam grynųjų išlaidų planui ir jo pagrindinėms prielaidoms, taip pat numatomam reformų ir investicijų, kuriomis reaguojama į pagrindinius Europos semestro metu nustatytus iššūkius ir bendrus Sąjungos prioritetus, kurie apima sąžiningą žaliąją ir skaitmeninę pertvarką, socialinį ir ekonominį atsparumą, energetinį saugumą ir gynybos pajėgumų stiprinimą, įgyvendinimui;

(8) apie konsultacijas su atitinkamais nacionaliniais suinteresuotaisiais subjektais (įskaitant socialinius partnerius) prieš pateikiant planą Graikijos pateiktame plane nepranešama;

([5]) Valstybėms narėms ir Ekonomikos ir finansų komitetui perduotos išankstinės gairės apima trajektorijas be koregavimo laikotarpio pratęsimo ir su juo (atitinkamai apimančias 4 ir 7 metus). Jos taip pat apima pagrindines pradines sąlygas ir pagrindines prielaidas, naudojamas Komisijos vidutinės trukmės laikotarpio valdžios sektoriaus skolos prognozavimo sistemoje. Orientacinė trajektorija apskaičiuota pagal metodiką, aprašytą Komisijos *2023 m. skolos tvarumo stebėsenos ataskaitoje* (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/debt-sustainability-monitor-2023_en). Ji grindžiama Europos Komisijos 2024 m. pavasario prognoze ir jos vidutinės trukmės laikotarpio pratęsimu iki 2033 m., o ilgalaikis BVP augimas ir su visuomenės senėjimu susijusios išlaidos atitinka bendrą Komisijos ir Tarybos *2024 m. ataskaitą dėl senėjimo* (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/2024-ageing-report-economic-and-budgetary-projections-eu-member-states-2022-2070_en).

([6]) Žr.: https://economy-finance.ec.europa.eu/document/download/d3a360b9-a45d-49ac-8769-038a48dbfb11_en?filename=Commission_prior_guidance_-_greece_en.pdf.

(9) Graikijos fiskalinė taryba pateikė nuomonę, kuria pritariama makroekonominėms prognozėms ir makroekonominėms prielaidoms, kuriomis grindžiamas daugiametis grynųjų išlaidų planas. Tačiau Graikijos fiskalinė taryba paragino budriai stebėti išorės sukrėtimus ir makroekonominį netikrumą. Graikijos fiskalinė taryba rekomendavo skatinti struktūrines reformas prekių, paslaugų ir darbo rinkose, taip pat imtis veiksmų nepalankioms demografinėms tendencijoms švelninti;

(10) 2024 m. spalio 4 d. planas buvo aptartas nacionaliniame parlamente;

Kiti susiję procesai

(11) 2024 m. spalio 15 d. Graikija pateikė 2025 m. biudžeto plano projektą. 2024 m. lapkričio 26 d. Komisija priėmė nuomonę dėl šio biudžeto plano projekto ([7]);

(12) 2024 m. birželio 19 d. Komisija padarė išvadą, kad Graikijoje yra susidaręs makroekonominis disbalansas. Visų pirma Graikija yra pažeidžiama dėl didelės valdžios sektoriaus skolos ir daug neveiksnių paskolų esant dideliam nedarbui; šis pažeidžiamumas tebėra aktualus, tačiau gerokai sumažėjo ir, kaip tikimasi, toliau mažės, tačiau išorės pozicija tebėra silpna ([8]);

(13) 2024 m. spalio 21 d. Taryba Graikijai Europos semestro kontekste pateikė įvairių konkrečiai jai skirtų rekomendacijų ([9]);

PLANO SANTRAUKA IR KOMISIJOS ATLIKTAS JO VERTINIMAS

(14) pagal Reglamento (ES) 2024/1263 16 straipsnį Komisija planą įvertino taip:

Kontekstas: makroekonominė ir fiskalinė padėtis ir perspektyva

(15) ekonominė veikla Graikijoje, skatinama privataus vartojimo, investicijų į statybą ir grynojo eksporto, 2023 m. išaugo 2,3 %. Pagal Europos Komisijos 2024 m. rudens prognozę numatoma, kad 2024 m. ekonomika augs 2,1 % daugiausia dėl stipraus privataus vartojimo augimo ir spartėjančių investicijų į įrangą. Be to, tikimasi, kad padidėjęs importas kartu su vangiu eksporto augimu lems grynojo eksporto sumažėjimą. 2025 m. realusis BVP turėtų padidėti 2,3 %, nes numatoma, kad vartojimas toliau sparčiai augs ir prognozuojama, kad investicijos toliau spartės, nes ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įgyvendinimas pereina nuo reformų prie investicijų. Daroma prielaida, kad grynasis eksportas ir toliau stabdys augimą, o importo augimas išliks didelis. 2026 m. realusis BVP turėtų padidėti 2,2 %, nes prognozuojama, kad vidaus paklausa toliau sparčiai augs, o grynasis eksportas turėtų turėti neutralų poveikį BVP augimui. Numatoma, kad potencialiojo BVP augimas Graikijoje padidės nuo 0,7 % 2023 m. iki 2,0 % 2026 m. dėl didėjančio bendro gamybos veiksnių našumo, atspindinčio teigiamą struktūrinių reformų poveikį, taip pat dėl didėjančio darbo jėgos ir kapitalo indėlio. 2023 m. nedarbo lygis buvo 11,1 % ir Komisija prognozuoja, kad 2024 m. jis sudarys 10,4 %, 2025 m. – 9,8 %, o 2026 m. – 9,2 %. Prognozuojama, kad infliacija (BVP defliatorius) sumažės nuo 5,9 % 2023 m. iki 3,5 % 2024 m. ir 2025 m. pasieks 2,4 %, o 2026 m. – 2,2 %;

(16) kalbant apie fiskalinius pokyčius, 2023 m. Graikijos valdžios sektoriaus deficitas sudarė 1,3 % BVP. Pagal Europos Komisijos 2024 m. rudens prognozę jis turėtų sumažėti iki 0,6 % BVP 2024 m. ir toliau mažėti iki 0,1 % BVP 2025 m. ir, remiantis nesikeičiančios politikos prielaida, tapti 0,2 % pertekliumi 2026 m. Europos Komisijos 2024 m. rudens prognozė apima Graikijos preliminarų 2025 m. biudžeto projektą, kurio pasiūlymą spalio mėn. vyriausybė pateikė nacionaliniam parlamentui. 2023 m. pabaigoje valdžios sektoriaus bendroji skola buvo 163,9 % BVP. Pagal Europos Komisijos 2024 m. rudens prognozę numatoma, kad skolos santykis 2024 m. pabaigoje sumažės iki 153,1 % BVP. Numatoma, kad jis dar sumažės iki 146,8 % BVP 2025 m. pabaigoje ir iki 142,7 % 2026 m. pabaigoje. Komisijos fiskalinėje prognozėje neatsižvelgiama į vidutinės trukmės laikotarpio planuose nustatytus politikos įsipareigojimus, kol jie nebus pagrįsti patikimai paskelbtomis ir pakankamai tiksliomis konkrečiomis politikos priemonėmis;

([7]) Komisijos nuomonė dėl Graikijos biudžeto plano projekto, 2024 11 26, C(2024)9053 final.
([8]) Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos Centriniam Bankui, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui, Regionų komitetui ir Europos investicijų bankui, COM (2024) 600 final, 4 priedėlis.
([9]) 2024 m. spalio 21 d. Tarybos rekomendacija dėl Graikijos ekonominės, biudžeto, užimtumo ir struktūrinės politikos.

Plane pateiktas grynųjų išlaidų planas ir pagrindinės makroekonominės prielaidos

(17) Graikijos nacionalinis vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinis struktūrinis planas apima 2025–2028 m. laikotarpį ir jame pateikiamas ketverių metų fiskalinis koregavimas;

(18) plane pateikiama informacija, kurios reikalaujama pagal Reglamento (ES) 2024/1263 13 straipsnį, išskyrus informaciją apie konsultacijas su vidaus suinteresuotaisiais subjektais prieš pateikiant planą (kurios reikalaujama pagal Reglamento (ES) 2024/1263 13 straipsnio g punkto vi papunktį);

(19) plane įsipareigojama laikytis 2 lentelėje nurodyto grynųjų išlaidų plano, atitinkančio 3,3 % vidutinį grynųjų išlaidų augimą 2025–2028 m. Plane nurodytas vidutinis grynųjų išlaidų augimas koregavimo laikotarpiu (2025–2028 m.) yra didesnis už 2024 m. birželio 21 d. Komisijos perduotoje orientacinėje trajektorijoje nurodytą grynųjų išlaidų augimą. Plane daroma prielaida, kad potencialiojo BVP augimas padidės iki 2,5 % 2025 m. (nuo 1,2 % 2024 m.), o paskui sumažės iki 1,5 % 2028 m. Be to, plane numatoma, kad 2025 m. BVP defliatoriaus augimo tempas sumažės iki 2,2 % (nuo 3,0 % 2024 m.), o paskui padidės iki 2,4 % 2028 m.;

2 lentelė. Graikijos plane pateiktas grynųjų išlaidų planas ir pagrindinės prielaidos

	2024	2025	2026	2027	2028	Vidurkis plano galiojimo laikotarpiu 2025–2028
Grynųjų išlaidų augimas (metinis, %)	2,6	3,7	3,6	3,1	3,0	3,3
Grynųjų išlaidų augimas(bendras, nuo 2023 bazinių metų, %)	2,6	6,5	10,3	13,7	17,1	nėra
Potencialiojo BVP augimas (%)	1,2	2,5	2,4	1,7	1,5	2,0
Infliacija (BVP defliatoriaus augimas) (%)	3,0	2,2	2,3	2,3	2,4	2,3

Šaltinis: Graikijos vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinis struktūrinis planas ir Komisijos skaičiavimai.

Plano grynųjų išlaidų įsipareigojimų poveikis valdžios sektoriaus bendrajai skolai

(20) jei plane numatytas grynųjų išlaidų planas ir pagrindinės prielaidos pasitvirtintų, valdžios sektoriaus bendroji skola pagal planą laipsniškai sumažėtų nuo 153,7 % 2024 m. iki 133,4 % BVP koregavimo laikotarpio pabaigoje (2028 m.), kaip nurodyta toliau pateiktoje lentelėje. Prognozuojama, kad po koregavimo vidutinės trukmės laikotarpiu (t. y. iki 2038 m.) skolos santykis pagal planą toliau mažės ir pasieks 114,9 % 2038 m.

3 lentelė. Graikijos plane pateikti valdžios sektoriaus bendrosios skolos ir balanso pokyčiai

	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2038
Valdžios sektoriaus skola (% BVP)	161,9	153,7	149,1	143,1	138,0	133,4	114,9
Valdžios sektoriaus balansas (% BVP)	- 1,6	- 1,0	- 0,6	- 0,8	- 1,1	- 1,2	- 2,5

Šaltinis: Graikijos vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinis struktūrinis planas.

Taigi, pagal planą valdžios sektoriaus bendrosios skolos santykis būtų pradėtas mažinti iki koregavimo laikotarpio pabaigos (2028 m.). Tai yra tikėtina, nes, remiantis plano prielaidomis, pagal visus Komisijos skolos tvarumo analizės deterministinius testavimus nepalankiausiomis sąlygomis plane numatoma, kad per dešimt metų po koregavimo laikotarpio skola mažės, o tikimybinės projekcijos su pakankamai didele tikimybe rodo, kad skola mažėtų. Todėl, remiantis plano politikos įsipareigojimais ir makroekonominėmis prielaidomis, plane pateiktas grynųjų išlaidų planas dera su skolos reikalavimu, nustatytu Reglamento (ES) 2024/1263 6 straipsnio a punkte ir 16 straipsnio 2 dalyje;

Plano grynųjų išlaidų įsipareigojimų poveikis valdžios sektoriaus balansui

(21) remiantis plane pateiktu grynųjų išlaidų planu ir prielaidomis, valdžios sektoriaus deficitas sumažėtų iki 0,6 % BVP 2025 m., o toliau laipsniškai didėtų iki 1,2 % BVP koregavimo laikotarpio pabaigoje. Taigi, pagal planą valdžios sektoriaus balansas koregavimo laikotarpio pabaigoje (2028 m.) neviršytų 3 % BVP pamatinės vertės. Be to, per dešimt metų po koregavimo laikotarpio (t. y. iki 2038 m.) valdžios sektoriaus deficitas neviršytų 3 % BVP. Todėl, remiantis plano politikos įsipareigojimais ir makroekonominėmis prielaidomis, plane pateiktas grynųjų išlaidų planas dera su deficito reikalavimu, nustatytu Reglamento (ES) 2024/1263 6 straipsnio b punkte ir 16 straipsnio 2 dalyje;

Fiskalinio koregavimo laiko profilis

(22) fiskalinio koregavimo laiko profilis, matuojamas kaip plane aprašytas struktūrinio pirminio balanso pokytis, yra linijinis, kaip reikalaujama Reglamento (ES) 2024/1263 6 straipsnio c punkte. Todėl, remiantis plano politikos įsipareigojimais ir makroekonominėmis prielaidomis, plane pateiktas grynųjų išlaidų planas dera su apsaugos sąlyga, pagal kurią neleidžiama fiskalinio koregavimo pastangų sutelkti laikotarpio pabaigoje, nustatyta Reglamento (ES) 2024/1263 6 straipsnio c punkte, ir pereinamojo laikotarpio nuostata, nustatyta jo 36 straipsnio 1 dalies e punkte;

4 lentelė. Graikijos plane pateikti struktūrinio pirminio balanso pokyčiai

	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Struktūrinis pirminis balansas (% BVP)	1,9	1,9	2,0	2,1	2,2	2,3
Struktūrinio pirminio balanso pokytis (proc. punktais)	nėra	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1

Šaltinis: Graikijos vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinis struktūrinis planas.

Derėjimas su atsparumo deficitui apsaugos priemone

(23) jeigu plano prielaidos ir įsipareigojimai pasitvirtintų, struktūrinis deficitas per visą koregavimo laikotarpį išliktų mažesnis nei 1,5 % BVP. Taigi, remiantis plano politikos įsipareigojimais ir makroekonominėmis prielaidomis, Reglamento (ES) 2024/1263 8 straipsnio 1 dalyje nurodytos bendros atsparumo maržos ir toliau bus laikomasi, todėl Reglamento (ES) 2024/1263 8 straipsnio 2 dalyje nurodyto struktūrinio pirminio balanso papildomo pagerėjimo nereikalaujama;

Plano derėjimas su skolos tvarumo apsaugos priemone

(24) remiantis Reglamento (ES) 2024/1263 7 straipsniu, kadangi valdžios sektoriaus skola pagal planą bus didesnė nei 90 % BVP per koregavimo laikotarpį, skolos santykis turi vidutiniškai mažėti bent 1 procentiniu punktu per metus, kol bus mažesnis nei 90 %, o po to jis turėtų vidutiniškai mažėti po 0,5 procentinio punkto. Šis vidutinis sumažėjimas apskaičiuotas 2024–2028 m. laikotarpiu ir sudaro 5,1 procentinio punkto (žr. 3 lentelę). Todėl, remiantis plano politikos įsipareigojimais ir makroekonominėmis prielaidomis, plane pateiktas grynųjų išlaidų planas dera su skolos tvarumo apsaugos priemone;

Makroekonominės plano prielaidos

(25) planas grindžiamas makroekonominėmis ir fiskalinėmis prielaidomis, kurios skiriasi nuo 2024 m. birželio 21 d. Graikijai perduotų Komisijos prielaidų. Visų pirma plane naudojamos skirtingos prielaidos dėl keturių kintamųjų, t. y. pradinės fiskalinės būklės (t. y. 2024 m. struktūrinio pirminio balanso), potencialiojo BVP augimo, 2024 m. vienkartinių priemonių grynojo poveikio biudžetui ir numatomo pajamų elastingumo. Būtina atlikti kruopštų šių prielaidų skirtumų vertinimą, siekiant užtikrinti, kad jos būtų paremtos patikimais ir duomenimis pagrįstais ekonominiais argumentais, ypač dėl to, kad plane numatytas vidutinis grynųjų išlaidų augimas yra didesnis nei orientacinėje trajektorijoje. Prielaidų skirtumai, turintys didžiausią poveikį vidutiniam grynųjų išlaidų augimui, išvardyti toliau kartu su kiekvieno atskirai vertinamo skirtumo įvertinimu.

— Plane naudojami naujesni pradinės fiskalinės būklės duomenys ir numatoma, kad 2024 m. valdžios sektoriaus deficitas sudarys 1,0 % BVP, palyginti su 2024 m. pavasario išankstinėse gairėse numatytu 1,2 % BVP deficitu. Tai susiję su didesnėmis, nei tikėtasi, mokestinėmis pajamomis, pagrįstomis galutiniais duomenimis, ir papildoma pajamas didinančia fiskaline politikos priemone, paskelbta 2024 m. birželio mėn. Todėl ši prielaida laikoma tinkamai pagrįsta. Ši projekcija yra atsargesnė nei Europos Komisijos 2024 m. rudens prognozė. Todėl plane numatoma, kad struktūrinis biudžeto deficitas 2024 m. bus mažesnis nei 1,5 % BVP, o orientacinė trajektorija buvo grindžiama 1,7 % BVP struktūriniu biudžeto deficitu tais pačiais metais, laikantis Komisijos prielaidų. Tai reiškia, kad atsparumo deficitui apsaugos priemonė netaikoma, atsižvelgiant į tai, kad plane daroma prielaida, kad struktūrinis deficitas 2024 m. bus mažesnis nei 1,5 % BVP ir tai prisidės prie to, kad plane nurodytas vidutinis grynųjų išlaidų augimas koregavimo laikotarpiu yra didesnis nei pagal Komisijos prielaidas.

— Plane daroma prielaida, kad potencialiojo BVP augimas padidės nuo apskaičiuoto 0,6 % 2023 m. iki 2,5 % 2025 m. ir 2,4 % 2026 m. ir sumažės iki nuosaikių 1,5 % 2028 m. (t. y. sudarys vidutiniškai 2 % per koregavimo laikotarpį). Išankstinėse Komisijos gairėse numatoma, kad potenciali gamybos apimtis per tą patį laikotarpį vidutiniškai padidės 1,3 %. Plane daroma prielaida, kad pasibaigus koregavimo laikotarpiui potencialus augimas bus lėtesnis, palyginti su Komisijos prielaida. Apskritai plane numatytas vidutinis potencialus augimas 2025–2038 m. laikotarpiu atitinka Komisijos prielaidą, tačiau potencialaus augimo profilis yra nepastovesnis. Šis skirtumas prisideda prie didesnio plane numatyto vidutinio grynųjų išlaidų augimo koregavimo laikotarpiu, palyginti su Komisijos prielaidomis. Ši prielaida nedera su bendra skolos tvarumo analizės sistema.

— Plane daroma prielaida, kad, skirtingai nuo Komisijos padarytos vieneto elastingumo ir potencialiojo BVP augimo santykio prielaidos, pajamų elastingumas bus 0,825. Tai prisideda prie mažesnio plane numatyto vidutinio grynųjų išlaidų augimo koregavimo laikotarpiu, palyginti su Komisijos prielaidomis. Plane pagrindžiama skirtinga prielaida pateikiant nuorodą į empirinę literatūrą, kurioje nurodoma, kad ankstesniais metais Graikijos pajamų elastingumas buvo mažesnis už ES vidurkį. Šis skirtumas, palyginti su Komisijos prielaidomis, yra gana apdairus ir grindžiamas atsargiu biudžeto politikos formavimu, todėl jis yra tinkamai pagrįstas.

Likę prielaidų skirtumai nedaro didelio poveikio vidutiniam grynųjų išlaidų augimui, palyginti su Komisijos prielaidomis. Apskritai, atsargesnės prielaidos dėl elastingumo poveikis vidutiniam grynųjų išlaidų augimui išlygina skirtingos prielaidos dėl potencialiojo BVP augimo poveikį. Tai savo ruožtu reiškia, kad skirtumas tarp grynųjų išlaidų plano, pateikto plane, ir nurodyto orientacinėje trajektorijoje, paaiškinamas tik atnaujinta pradine fiskaline būkle. Apskritai, atsižvelgus į visus prielaidų skirtumus, vidutinis grynųjų išlaidų augimas plane yra didesnis nei orientacinėje trajektorijoje. Remiantis šiuo vertinimu, planas atitinka Reglamento (ES) 2024/1263 13 straipsnio b punkte nustatytą reikalavimą. Komisija į pirmiau išdėstytą plano prielaidų vertinimą atsižvelgs ateityje vertindama, ar laikomasi grynųjų išlaidų plano;

Fiskalinė plano strategija

(26) pagal plane pateiktą orientacinę fiskalinę strategiją įsipareigojimai dėl grynųjų išlaidų bus vykdomi taikant fiskalinės politikos priemones, susijusias tiek su biudžeto išlaidomis, tiek su pajamomis, pagal kintančius fiskalinės politikos prioritetus. Į plane nustatytą fiskalinę strategiją įtrauktos priemonės, kuriomis siekiama didinti disponuojamąsias pajamas ir įveikti demografinius iššūkius, ir tenkinti būsto poreikius nepakenkiant grynųjų išlaidų augimo plano laikymuisi. Grynųjų išlaidų planas leidžia grynąsias išlaidas vidutiniškai didinti 3,3 % per metus. Atsižvelgdama į šią maržą, Graikija planuoja imtis pajamas mažinančių priemonių, pavyzdžiui, sumažinti socialinio solidarumo įmokas ir panaikinti vienkartinį mokestį savarankiškai dirbantiems asmenims, taip pat imtis išlaidas didinančių priemonių, iš kurių svarbiausias yra laipsniškas viešojo sektoriaus darbo užmokesčio didinimas, susijęs su planuojamu minimaliojo darbo užmokesčio padidinimu. Kitos priemonės apima intervencines priemones, skirtas vaikų turinčioms šeimoms remti, ir veiksmus, susijusius su įperkamu būstu ir būsto ūkio didinimu. Politikos priemonių, kurios turi būti priimtos, apibrėžimas turi būti patvirtinamas arba koreguojamas ir kiekybiškai įvertinamas metiniuose biudžetuose. Plano orientacinės fiskalinės strategijos įgyvendinimui kyla tam tikra rizika dėl neišnagrinėtų teismo bylų, visų pirma valstybinei nekilnojamojo turto bendrovei iškeltų bylų, dėl kurių gali būti suvaržyti kiti grynųjų išlaidų straipsniai. 2025 m. biudžeto plano projektas atitinka 2025 m. grynųjų išlaidų įsipareigojimą ([10]);

([10]) Žr. Komisijos nuomonę dėl Graikijos biudžeto plano projekto, 2024 11 26, C(2024)9053 final.

Plano reformų ir investicijų, kuriomis reaguojama į pagrindinius Europos semestro kontekste nustatytus iššūkius ir atsižvelgiama į bendrus Sąjungos prioritetus, ketinimai

(27) plane aprašomi politikos ketinimai, susiję su reformomis ir investicijomis, kuriomis siekiama reaguoti į pagrindinius Europos semestro kontekste, visų pirma šaliai skirtose rekomendacijose (įskaitant rekomendacijas, susijusias su MDP) nustatytus iššūkius, ir atsižvelgti į bendrus ES prioritetus. Į planą įtraukta maždaug 226 reformos ir investicijos, iš kurių 132 yra finansiškai remiamos pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę, o 52 – iš sanglaudos politikos fondų;

(28) kalbant apie bendrą sąžiningos žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos prioritetą, įskaitant Reglamente (ES) 2021/1119 išdėstytus klimato srities tikslus, į planą įtrauktos aštuoniasdešimt aštuonios reformos ir investicijos, kuriomis Graikija tikisi prisidėti prie savo žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos. Didelė dalis reformų ir investicijų, susijusių su žaliąja pertvarka, yra priemonės, įtrauktos į Graikijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą, įskaitant skyrių „REPowerEU“, arba yra remiamos sanglaudos politikos fondų lėšomis. Pavyzdžiui, plane numatytomis reformomis ir investicijomis tikimasi padėti įgyvendinti konkrečias jai skirtas rekomendacijas, be kita ko, mažinti Graikijos priklausomybę nuo iškastinio kuro plečiant elektros energijos gamybą iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių, įskaitant jūros vėjo energiją ir vandenilį, taip pat didinant energetikos infrastruktūros ir tinklų pajėgumus (2023 ir 2022 m. šaliai skirtos rekomendacijos dėl atsinaujinančiųjų išteklių energijos, energetikos infrastruktūros ir tinklų). Kitomis plane numatytomis reformomis ir investicijomis siekiama pagerinti šalies pastatų ūkio energijos vartojimo efektyvumą (2023 ir 2022 m. šaliai skirtos rekomendacijos dėl energijos vartojimo efektyvumo), pertvarkyti savivaldybių vandentvarkos įmones ir stiprinti drėkinimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūrą (2019 m. šaliai skirta rekomendacija dėl aplinkos politikos ir išteklių valdymo), parengti specialius teritorijų planus ir sustiprinti civilinės saugos valdymo sistemą (2024 m. šaliai skirta rekomendacija dėl prisitaikymo prie klimato kaitos). Į Graikijos planą taip pat įtrauktos tam tikros reformos ir investicijos, kuriomis siekiama elektrifikuoti Graikijos transporto sektorių, įskaitant organizacinę geležinkelių sektoriaus reformą ir investicijas į elektrinių transporto priemonių įkrovimo prieigos punktų išplėtimą visoje Graikijoje; jomis tikimasi prisidėti prie tvaresnio transporto sektoriaus (2024, 2023 ir 2022 m. šaliai skirtos rekomendacijos dėl transporto). Kalbant apie skaitmeninę pertvarką, į planą, pavyzdžiui, įtraukta reforma, skirta nacionalinio kadastro kūrimui užbaigti, kuri turėtų sustiprinti verslo aplinką (2023 m. šaliai skirta rekomendacija dėl verslo aplinkos), investicija, skirta viešiesiems archyvams suskaitmeninti, kuri turėtų prisidėti prie viešojo administravimo skaitmenizacijos (2020 ir 2019 m. šaliai skirtos rekomendacijos dėl viešojo administravimo ir viešųjų paslaugų skaitmenizacijos), ir investicija, skirta Graikijos MVĮ skirtų skaitmeninių priemonių kūrimui remti (2019 m. šaliai skirta rekomendacija dėl įmonių skaitmenizacijos). Dauguma į planą įtrauktų reformų ir investicijų, kuriomis siekiama prisidėti prie Graikijos skaitmeninės pertvarkos, yra Graikijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano dalis arba remiamos sanglaudos politikos fondų lėšomis;

(29) kalbant apie bendrą socialinio ir ekonominio atsparumo prioritetą, įskaitant Europos socialinių teisių ramstį, į planą įtrauktos devyniasdešimt keturios reformos ir investicijos, kurios, Graikijos manymu, padės padidinti šalies socialinį ir ekonominį atsparumą. Graikijos plane numatytų reformų ir investicijų, susijusių su konkrečiomis šaliai skirtomis rekomendacijomis, pavyzdžiai apima Graikijos mokesčių politikos sistemos pakeitimus, kurie turėtų padėti išplėsti pajamų mokesčių bazę ir padidinti mokesčių administracijos veiklos savarankiškumą (2023 ir 2022 m. šaliai skirtos rekomendacijos dėl mokesčių politikos ir mokesčių administravimo), pirminės sveikatos priežiūros reformos, kuria tikimasi prisidėti prie sveikatos priežiūros prieinamumo, adekvatumo ir tvarumo, įgyvendinimą (2023 ir 2022 m. šaliai skirtos rekomendacijos dėl sveikatos priežiūros), viešųjų ir privačiųjų investicijų į mokslinius tyrimus ir technologinę plėtrą padidinimą (2019 m. šaliai skirta rekomendacija dėl mokslinių tyrimų ir inovacijų); taip pat investicijų, kuriomis siekiama stiprinti socialinę sanglaudą, švietimą ir įsidarbinimo galimybes ir kuriomis tikimasi prisidėti prie kvalifikacijos kėlimo ir perkvalifikavimo, skatinimą (2019 ir 2023 m. šaliai skirtos rekomendacijos dėl įgūdžių, profesinio rengimo bei mokymo ir suaugusiųjų mokymosi bei švietimo ir 2019 m. šaliai skirta rekomendacija dėl aktyvios darbo rinkos politikos ir socialinės įtraukties užtikrinimo). Be to, į planą įtrauktos reformos ir investicijos, kuriomis tikimasi prisidėti prie viešojo administravimo modernizavimo (2024, 2023 ir 2022 m. šaliai skirtos rekomendacijos dėl viešojo administravimo), dar sumažinti neveiksnių paskolų kiekį (2024 ir 2023 m. šaliai skirtos rekomendacijos dėl privačiojo sektoriaus skolos ir nemokumo sistemos bei dėl finansinio stabilumo, kurios taip pat siejamos su MDP), ir reforma, kuria siekiama restruktūrizuoti Graikijos turto ir dalyvavimo valdant turtą įmonę (2024 m. šaliai skirta rekomendacija dėl valstybės valdomų įmonių);

(30) kalbant apie bendrą energetinio saugumo prioritetą, į planą įtraukta vienuolika reformų ir investicijų, kurios, Graikijos manymu, padės stiprinti šalies energetinį saugumą ir įgyvendinti konkrečias šaliai skirtas rekomendacijas. Šios reformų ir investicijų priemonės yra Graikijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano, įskaitant jo skyrių „REPowerEU“, dalis. Pavyzdžiui, Graikijos plane numatytos reformos, kuriomis siekiama didinti šalies kaupimo pajėgumus ir didinti jos energijos vartojimo efektyvumą (2023 ir 2022 m. šaliai skirta rekomendacija dėl energetikos infrastruktūros ir energijos vartojimo efektyvumo). Be to, plane numatytos investicijos, kuriomis siekiama toliau didinti elektros energijos gamybą iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir stiprinti elektros energijos

tinklų pajėgumus (2023 ir 2022 m. šaliai skirtos rekomendacijos dėl atsinaujinančiųjų išteklių energijos ir tinklų), dėl kurių Graikija taip pat turėtų tapti mažiau priklausoma nuo iškastinio kuro ir taip sustiprinti savo energetinį saugumą;

(31) kalbant apie bendrą gynybos pajėgumų prioritetą, į planą įtraukta keturiolika reformų ir investicijų, iš kurių viena bus vykdoma pagal Graikijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą, ir Graikija tikisi, kad jos prisidės prie šalies gynybos pajėgumų stiprinimo;

(32) plane pateikiama informacija apie suderinamumą ir, kai tinkama, papildomumą su sanglaudos politikos fondais ir Graikijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planu. Konkrečiai plane pateikiamos išsamios kiekvienai ministerijai skirtos lentelės, kuriose nurodomos atitinkamos reformos ir investicijos pagal kiekvieną bendrą prioritetą, jų sąsaja su šaliai skirtomis rekomendacijomis ir tai, ar jos yra ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano ar kitų ES finansavimo priemonių (daugiausia ES sanglaudos politikos fondų) dalis;

(33) plane apžvelgiami su bendrais ES prioritetais susijusių Graikijos viešųjų investicijų poreikiai ir siekiama prisidėti prie tų investicijų poreikių patenkinimo. Kalbant apie žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos prioritetą, plane išvardyti pagrindiniai prioritetai, kurie bus finansuojami iš sanglaudos politikos fondų, įskaitant Teisingos pertvarkos plėtros programą, kartu taip pat išvardijami konkretūs kiekvienos ministerijos investicijų poreikiai, apimantys investicijas, įtrauktas į Graikijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą. Plane nurodyta, kad 30 % viso biudžeto iš 2021–2027 m. sanglaudos politikos fondų skirta politikai, skirtai žaliosios pertvarkos veiksmams. Kalbant apie socialinio ir ekonominio atsparumo prioritetą, įskaitant Europos socialinių teisių ramstį, plane išvardyti pagrindiniai prioritetai, kurie bus finansuojami iš sanglaudos politikos fondų (2021–2027 m.), įskaitant ESF+, kartu taip pat išvardijami konkretūs kiekvienos ministerijos investicijų poreikiai, apimantys investicijas, įtrauktas į Graikijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą. Kalbant apie energetinio saugumo prioritetą, plane daroma nuoroda į investiciją „Nepriklausoma gamtinių dujų sistema (ASFA) Aleksandrupolyje“, kuri bus remiama sanglaudos politikos fondų lėšomis ir turėtų labai prisidėti prie Graikijos gamtinių dujų šaltinių įvairinimo, taip sudarydama sąlygas toliau mažinti šalies priklausomybę nuo gamtinių dujų iš Rusijos. Kalbant apie gynybos pajėgumų kūrimo prioritetą, plane išvardyti konkretūs projektai, kuriuos vykdys Nacionalinės gynybos ministerija ir Piliečių apsaugos ministerija, ir kuriais, be kita ko, siekiama stiprinti Graikijos gynybos pramonę, prisidedant Graikijos gynybos inovacijų centrui, ir teikti sienų stebėjimui skirtas bepiločių orlaivių sistemas;

Komisijos vertinimo išvada

(34) apskritai Komisija laikosi nuomonės, kad Graikijos planas atitinka Reglamento (ES) 2024/1263 reikalavimus;

BENDRA TARYBOS IŠVADA

(35) Taryba palankiai vertina Graikijos vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinį struktūrinį planą ir mano, kad jo visapusiškas įgyvendinimas padėtų užtikrinti patikimus viešuosius finansus ir remti valstybės skolos tvarumą, taip pat tvarų ir integracinį augimą;

(36) Taryba atkreipia dėmesį į Komisijos atliktą plano vertinimą. Tačiau Taryba prašo Komisijos pateikti būsimų planų vertinimą atskirame dokumente, o ne Komisijos rekomendacijose dėl Tarybos rekomendacijų;

(37) Taryba atkreipia dėmesį į Komisijos atliktą grynųjų išlaidų plano vertinimą ir pagrindines plane pateiktas makroekonomines prielaidas, be kita ko, susijusias su išankstinėmis Komisijos gairėmis, taip pat į plano grynųjų išlaidų plano poveikį valdžios sektoriaus deficitui ir skolai. Taryba atkreipia dėmesį į Komisijos vertinimą, kad makroekonominės ir fiskalinės prielaidos, nors kai kuriais atvejais skiriasi nuo Komisijos prielaidų, be kita ko, siekiant atsižvelgti į atnaujintus makroekonominius ir fiskalinius duomenis, iš esmės yra tinkamai pagrįstos ir paremtos patikimais ekonominiais argumentais. Taryba atkreipia dėmesį į plano plačią fiskalinę strategiją ir perspektyvai kylančią riziką, kuri galėtų turėti įtakos makroekonominio scenarijaus realizavimui ir pagrindinėms prielaidoms bei plano grynųjų išlaidų plano įgyvendinimui. Visų pirma Taryba pripažįsta, kad, remiantis Komisijos vertinimu, skirtumą tarp grynųjų išlaidų plano, pateikto plane ir nurodyto orientacinėje trajektorijoje, lemia tik pradinės fiskalinės būklės atnaujinimas. Taryba taip pat pažymi, kad geopolitinė rizika gali daryti spaudimą gynybos išlaidoms;

(38) Taryba tikisi, kad Graikija bus pasirengusi prireikus pakoreguoti savo fiskalinę strategiją, kad užtikrintų savo grynųjų išlaidų plano įgyvendinimą. Taryba yra pasiryžusi atidžiai stebėti ekonominius ir fiskalinius pokyčius, įskaitant pokyčius, kuriais grindžiamas plano scenarijus;

(39) Taryba mano, kad būtina laiku iki kito fiskalinės priežiūros etapo surengti tolesnes diskusijas siekiant bendro sutarimo dėl bendrų grynųjų išlaidų augimo tempų poveikio metinei priežiūrai;

(40) Taryba atkreipia dėmesį į Komisijos pateiktą reformų ir investicijų poreikių bei ketinimų, kuriais reaguojama į pagrindinius Europos semestro kontekste nustatytus iššūkius, aprašymą ir pabrėžia, kad svarbu užtikrinti tokių reformų ir investicijų įgyvendinimą. Remdamasi Komisijos pateiktomis ataskaitomis Taryba įvertins tokias reformas bei investicijas ir stebės jų įgyvendinimą Europos semestro kontekste;

(41) Taryba laukia Graikijos parengtų metinių pažangos ataskaitų, kuriose visų pirma pateikiama informacija apie pažangą įgyvendinant Tarybos nustatytą grynųjų išlaidų planą ir platesnio masto reformų bei investicijų įgyvendinimą Europos semestro kontekste;

(42) pagal Reglamento (ES) 2024/1263 17 straipsnį Taryba Graikijai turėtų rekomenduoti plane nustatytą grynųjų išlaidų planą,

REKOMENDUOJA Graikijai:

1. užtikrinti, kad grynųjų išlaidų augimas neviršytų šios rekomendacijos I priede nustatytų didžiausių rodiklių.

Priimta Briuselyje 2025 m. sausio 21 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

A. DOMAŃSKI

I PRIEDAS

Didžiausias grynųjų išlaidų augimo tempas (metinis ir bendras augimo tempai nominaliąja verte)

Graikija

Metai		2025	2026	2027	2028
Augimo tempas (%)	Metinis	3,7	3,6	3,1	3,0
	Bendras (*)	6,5	10,3	13,7	17,1

(*) Bendras augimo tempas apskaičiuojamas atsižvelgiant į 2023 bazinius metus. Bendras augimo tempas naudojamas atliekant metinę *ex post*atitikties stebėseną kontrolės sąskaitoje.